

สมชัย พุทธา : การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (THE SCHOOL - BASED MANAGEMENT OF THE BASIC EDUCATION SCHOOL IN PRANAKORN SI AYUTTHAYA PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : อ.ว่าที่ พ.ต.ดร.นพดล เจนอักษร, อ.ดร.ประเสริฐ อินทรีรักษ์ และอ.ดร.ศรียา สุพานิช. 209 หน้า. ISBN 974 - 464 - 427 - 3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) ทราบรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เหมาะสมกับบริบทโรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 3) เสนอแนวทางในการนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เหมาะสมมาใช้ในการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในการดำเนินการวิจัยกำหนดประชากรศึกษา ได้แก่ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นหน่วยวิเคราะห์ โดยมีผู้บริหารโรงเรียน ครูปฏิบัติการสอนผู้ทำหน้าที่แผนงานโรงเรียน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ให้ข้อมูลระดับการปฏิบัติตามหลักการและขั้นตอนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจากโรงเรียนเป็นประชากรทั้งสิ้น 90 โรงเรียน จากนั้นคัดเลือกโรงเรียนที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด 20 อันดับแรกมาทำการศึกษาข้อมูลเชิงคุณลักษณะโดยใช้เครื่องมือพหุวิธีการ

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามขั้นตอนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีการใช้ขั้นตอนการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้แก่ การวิเคราะห์ศักยภาพ การกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมาย การวางแผนกลยุทธ์ การดำเนินการตามแผน การประเมินผล และการรายงาน เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอนพบว่า ขั้นตอนการประเมินแผนกลยุทธ์มีระดับการปฏิบัติหรือความคิดเห็นสูงสุด รองลงมาคือขั้นตอนการรายงาน อันดับสุดท้ายคือการวิเคราะห์ศักยภาพ ในด้านหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทั้ง 6 หลักการ พบว่ามีการปฏิบัติเช่นกัน ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ หลักการบริหารตนเอง หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน หลักการพัฒนาทั้งระบบ และหลักความพร้อมที่จะรับการตรวจสอบ โดยพบว่าหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีระดับการปฏิบัติหรือความคิดเห็นสูงสุดเท่ากันกับหลักความพร้อมที่จะรับการตรวจสอบ อันดับสุดท้ายคือหลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน 2) รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เหมาะสมกับบริบทโรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้แก่รูปแบบที่มีผู้บริหารเป็นหลัก รองลงมาได้แก่ ครูเป็นหลักใกล้เคียงกับชุมชนเป็นหลัก ครูและชุมชนเป็นหลักตามลำดับ 3) แนวทางในการนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เหมาะสมมาใช้ในการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้แก่ โรงเรียนส่วนใหญ่มีผู้บริหารเป็นหลัก ในการวิเคราะห์ศักยภาพ การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมาย การกำหนดกลยุทธ์ การดำเนินการตามแผน การประเมินผล และการรายงาน ส่วนหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนส่วนใหญ่มีผู้บริหารเป็นหลักในการใช้หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักการบริหารตนเอง หลักการพัฒนาทั้งระบบ หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน และหลักการมีความพร้อมที่จะรับการตรวจสอบ เป็นแนวทางนำรูปแบบในการกระจายอำนาจหน้าที่ในการบริหารการเงิน บุคลากร และวิชาการให้แก่บุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหารมักจะใช้วิธีขอคำปรึกษาอย่างไม่เป็นทางการจากครู ผู้ปกครอง นักเรียน หรือผู้แทนชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นประธาน ในการกำหนดนโยบาย ในการวางแผนในการหาแนวทางแก้ปัญหา และการดำเนินงานของโรงเรียน คณะกรรมการจะมีบทบาทในการร่วมเสนอความคิดเห็น แต่อำนาจในการตัดสินใจขั้นสุดท้ายยังคงอยู่ที่ผู้บริหารโรงเรียน

SOMCHAI BUDDHA : THE SCHOOL – BASED MANAGEMENT OF THE BASIC EDUCATION SCHOOL IN PRANAKORN SI AYUTTHAYA PROVINCE. THESIS ADVISORS : MAJ. NOPADOL CHENAKSARA, RTAR., Ph.D., PRASERT INTARAK, Ed.D., AND SARIYA SUKHABANIJ, Ph.D. 209 pp. ISBN 974 – 464 – 427 – 3

The objectives of this research were; 1) to know the condition of School – Based Management(SBM) in basic education school in Pranakorn Si Ayutthaya province; 2) to find the models of SBM that were appropriate with the content of the basic education school in Pranakorn Si Ayutthaya province and 3) to present the guidelines of the SBM models that were appropriate with using in the basic education school in Pranakorn Si Ayutthaya province. The population of this research was 90 expanding educational opportunity primary schools under the jurisdiction of the official of primary educational of Pranakorn Si Ayutthaya province. The data were collected from the school principals, the teachers concerning with the school planning, and the president of school boards for the first objective. Then selected the top 20 schools to study for qualitative data by multimethodology technique for the second and the third objectives.

The research found that; 1) the conditions of SBM in basic education school in Pranakorn Si Ayutthaya province used the following steps, such as potential analysis, determination of vision and goal, strategic planning, action, evaluation and report. Considering each step, the evaluation had more action level, followed by report, the last one was potential analysis. The principles of SBM were found to obtain the same action, such as decentralization, self-management, participation, supportive leadership, whole school approach, and accountability. Considering each principle, participation and accountability were equally at the higher level than the others, the last one was supportive leadership, 2) the models of SBM appropriate to the content of the basic education school in Pranakorn Si Ayutthaya province were the administrators control SBM. The second was teachers control SBM close to the community control SBM. Teachers and community were the last one, 3) the guidelines presented the model of SBM appropriate to the basic education school in Pranakorn Si Ayutthaya province were found that most of them used a model as administrators control SBM in potential analysis, determination of vision and goal, strategic planning, action, evaluation and report. For principles of SBM, it was found that the administrators controlled SBM in participation, decentralization, self-management, whole school approach, supportive leadership, and accountability were used as the model guideline. Principles under SBM usually decentralized in finance, personnel, and academic to all staff. They also asked for informal suggestion from the staffs, parents, students, or the community representatives. They would be the chairperson of the school policy determination meeting, solution and school implementation planning. The members could offer the opinions but the final decision power still belonged to them.